

**Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem
Építésztechnológiai Kar
Lakóépülettervezési Tanszék TDK szekció**

Az alkotók neve:

Odry Szilvia

Hofstetter Péter

Takács Gyula

TDK értekezés

Konzulens:

Benkő Melinda PHD

.....

Budapest

2011

TARTALOMJEGYZÉK

INSPIRÁCIÓ.....	3
KÖZGONDOLKODÁS ÉS VILÁGNÉZET.....	3
BAUHAUS ISKOLA.....	3
PEDAGÓGIAI ELMÉLET.....	4
A HÁZ.....	4
TÉRSZERVEZÉS.....	6
BIBLIOGRÁFIAI HIVATKOZÁSOK.....	9

Inspiráció:

A feldolgozandó Időszakunk az 1900-tól 1930-ig tartó korszak. Európa számos művészeti, társadalmi, politikai, gazdasági, ideológiai változáson megy keresztül.

A XX. század első felében uralkodó korstílus a szecesszió, mely elvonatkoztat a historizáló művészettől, ugyanakkor mégis a határozott geometriával szemben egy szabadon áramló formát tükröz. Egyes esetekben már nem egyértelműen eldönthető az alkotás szépség-e vagy giccs. Teljesen új iránynyelv - romantikus indíttatású, mégis szembefordul a modern világgal.

Ellenben a modernizmussal, ahol a rendeltetés, az anyagtulajdonság, a szerkezet-követelmény harmóniája van jelen. Célja a funkcionális alakítás, melynek eszközei a homogén felületek, egyszínű falak, négyzetes nyílások, geometrikus alapformák. A díszítés helyett az arányok uralkodnak: például ezt tanúsítják Le Corbusier „Modulor”-ja vagy Ludwig Mies van der Rohe „a kevesebb több” elve. [1] [2]

Választásunk azért esett a **Bauhausra**, mivel ebben az időszakban egy éles szemléletváltás következett be az emberek gondolkozásában és ez nagy hatással volt a művészetek – építészet - fejlődésében. A múlthoz való kötődés, vagy éppenséggel annak hátat fordítása, a jövőbe való tekintés egy izgalmas kutató- és alkotómunka témája.

Hermann Muthesius szerint „*csak az lehet modern, ami **célszerű**, tárgyilagos, a **használat követelményeinek** pontosan megfelel, s formája az **anyag sajátosságait** tiszteletben tartó **szerkezet ésszerű** rendjéből következik.*” [3]

Közgondolkodás és világnézet:

A **szociáldarwinizmus** tanítása szerint a társadalmi fejlődés fő mozgatója a „*léteért való küzdelem*” és a „*természetes kiválogatódás*” - minden baj eredete a „*nem teljes értékűek*” szaporodásában látták – erősebb nemzetek érvényesülése (Hitler).

Sigmund Freud (1856-1939) a pszichoanalízis és egy új személyiségkép (tudatalatti én) megalkotója. Carl Gustav Jung (1875-1961) a társadalom egészének elméjét – tudatalattiját vizsgálja. Meggyőződése, hogy a változás bekövetkezte a szimbólumokban, mítoszokban és a művészi alkotásokban nyilatkozik meg = *az ember önmagáról, társadalomról, világról alkotott képének átformálódása.* [4]

A nők, mint az elnyomott osztály, az egyenjogúságáért folytatnak harcot. A szavazati jog megszerzése következményképpen *a család átformálódik*. A szülők egymáshoz való viszonya **kiegyenlítődik**. A feleségnek lehetősége van saját keresetre, munkavállalásra a családi teendők elvégzése mellett. Kialakul egy hierarchia nélküli családfelépítés előképe.

Bauhaus Iskola:

„*Nem specializált szakembereket képzett, hanem a kor problémáit értő, a művészet iránt fogékony, széles látókörű, a környezet alakítására képes mestereket*”[5]

Bauhaus Iskola elsőnek Weimarban alakult meg (1919) – alkotóműhely - alapítója Walter Gropius(1883-1969) – fontosnak tartotta, hogy a képzettség, műveltség felelet legyen az építész helyére a (gép)ipari társadalomban. [6]

1925-től Dessauban működött. Fontos kiemelni, hogy nem művészeti iskola, hanem szoros értelemben vett **alkotóműhely** volt. Irányultsága a művészeti tárgyak oktatása: *tárgyformálás, kézművesség, fényképezés, tipográfia* (könyvnyomtatás), *színház és tánc*. A Bauhaus az anyag megismerésére, új lehetőségeire, szerkesztettségére irányított.

Tantervébe beépítette az eltelt 25 év újító törekvéseit:

- szecesszió: szociális elkötelezettség, kézműves munka értéke-Morris elv
- kubizmus: térrel kapcsolatos kísérletek eredményei
- geometrikus absztrakció: elvont komponálás [7]

Pedagógia elmélet:

Johannes Itten - a természet- és anyagtanulmányok, kontraszt-, forma- és ritmus-tant oktatott, aktrajzolás irányított. Célja az „öszön és módszer”, illetve „szubjektív élményre való képesség és objektív megismerés”. Értékelői szerint „*tanítása az ember bensőjéhez szolt: a diáknak rá kellett találnia saját ritmusára, ki kellett alakítania harmonikus személyiségét*” = ALKOTÓ EMBER. [8]

Oktatók: Breuer Marcel, Kállai Ernő, Mies van der Rohe, Kandinszkij, Moholy-Nagy László, Klee, Johannes Itten

A ház:

A kitűzött feladat, egy kétgenerációs (szülők + 2 gyerek) család otthonának megtervezése. Igényük egy funkcionálisan, formavilágában, eszmerendszerében forradalmian új otthon. A család nem hátrál meg az újszerű dolgoktól, sőt kifejezetten támogatják a haladó szellemiséget.

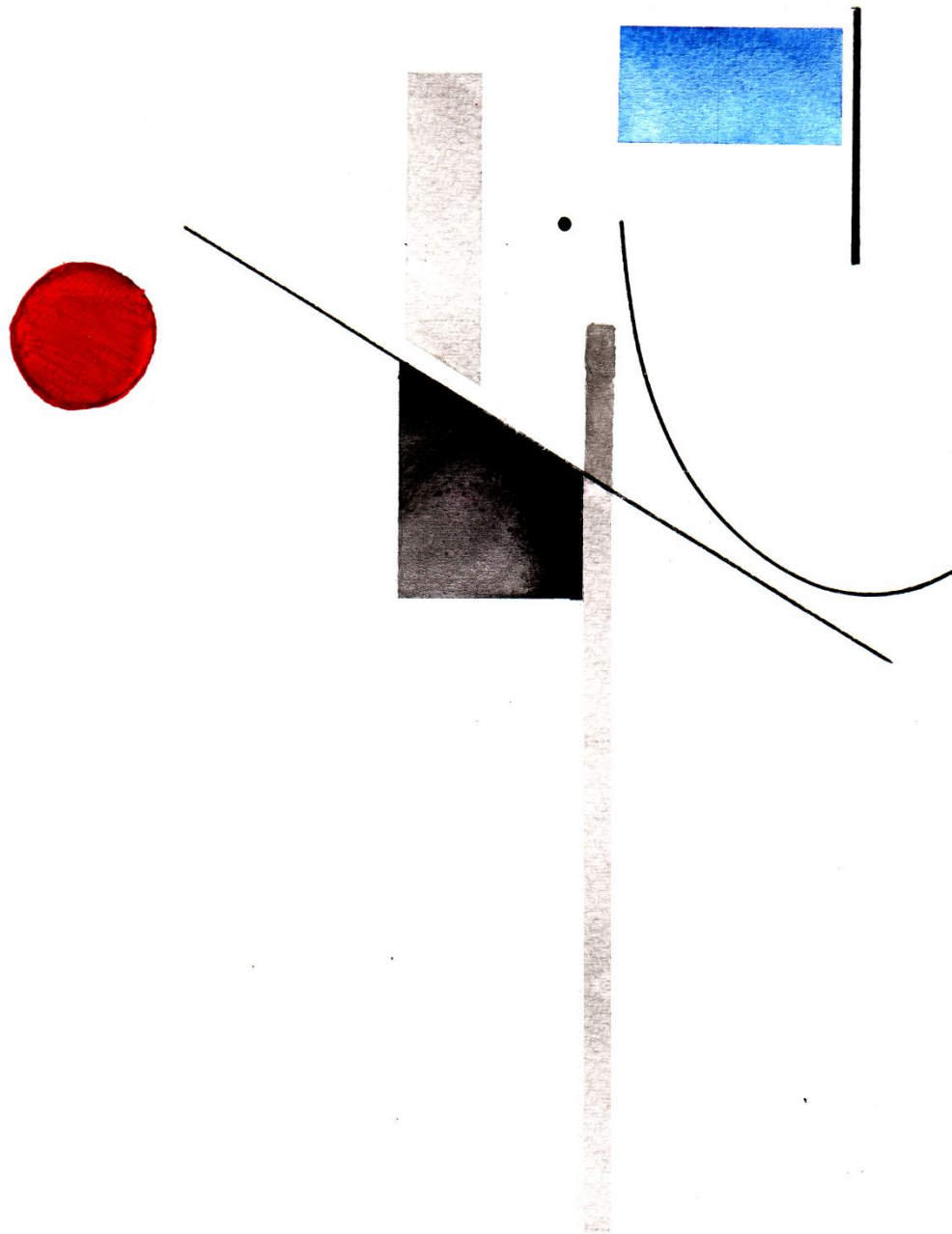
A tömegnek szoborszerűnek kell lennie, míg az alaprajzoknak, metszeteknek önálló síkkompozíciós alkotásoknak. A tervezési fázisban éppen ezért az alapszínek, a geometrikus és absztrakt formák egymáshoz való viszonyát vizsgáltuk.

A festészet és az építészet erős kohézióját példázza, hogy a kettő egymásba leképezhető. Konvenció, az épület egy műtárgy, mondhatnánk szobor vagy festmény térbeli megoldása.

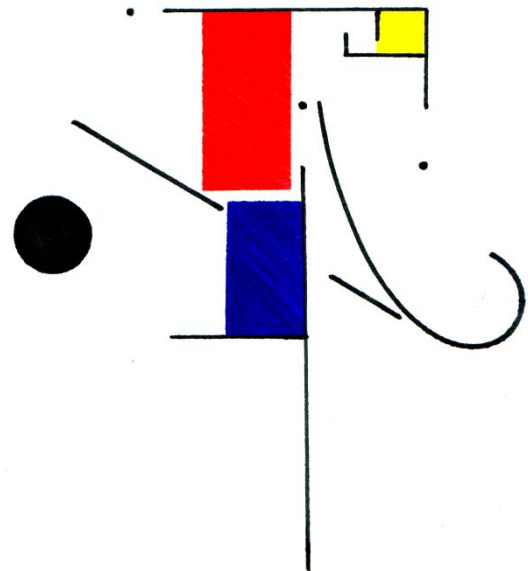

A ház szerkesztésének kiindulópontja egy meglévő fa. Számunkra a természet-

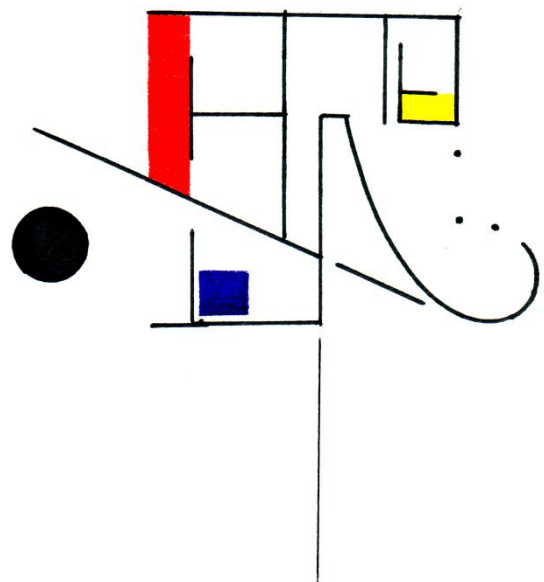
hez való kötődés NEM egyenlő a növény körbeépítésével, ráépítésével. A természet értékeit nem szabad kisajátítani, önző módon eszközként felhasználni. Éppen ezért házunk tömegét elhúztuk a fától, a kapcsolat **vizuális** módon történik. Ugyanakkor az ősszel lehulló falevelet a szél esetlegesen a ház tövébe fújhatja, ezáltal kialakul egy *nagyon érzékeny fizikai kontaktus*. A fő irányultságokat, kapcsolatokat, arányokat, funkciókat először egy absztrakt festmény formájában foglalmaztuk meg.

Az alaprajzi szerkesztés egyszerű, *elemi geometrikus formákból* építkezik merőleges kapcsolatokkal. Ennek a szabályos rendszernek ellensúlyozásaként egy ferde síkkal el-metszettük a terét, mely a különböző funkciókat elhatárolja egymástól. Pl.: nappali – étkező.

A merőleges szervezést egy határozott *ívvel* erősítjük fel, mely elsőre mintha megbontaná a rendszert, majd tovább vizsgálva észlelhetjük, hogy az irányított nézőpontunkra fekszik fel kettősséget, kontrasztot teremtve forma és vertikálitás között. Elegáns belső világot teremt, mely lehetőséget nyújt galéria, kiállító felület funkciónak is.

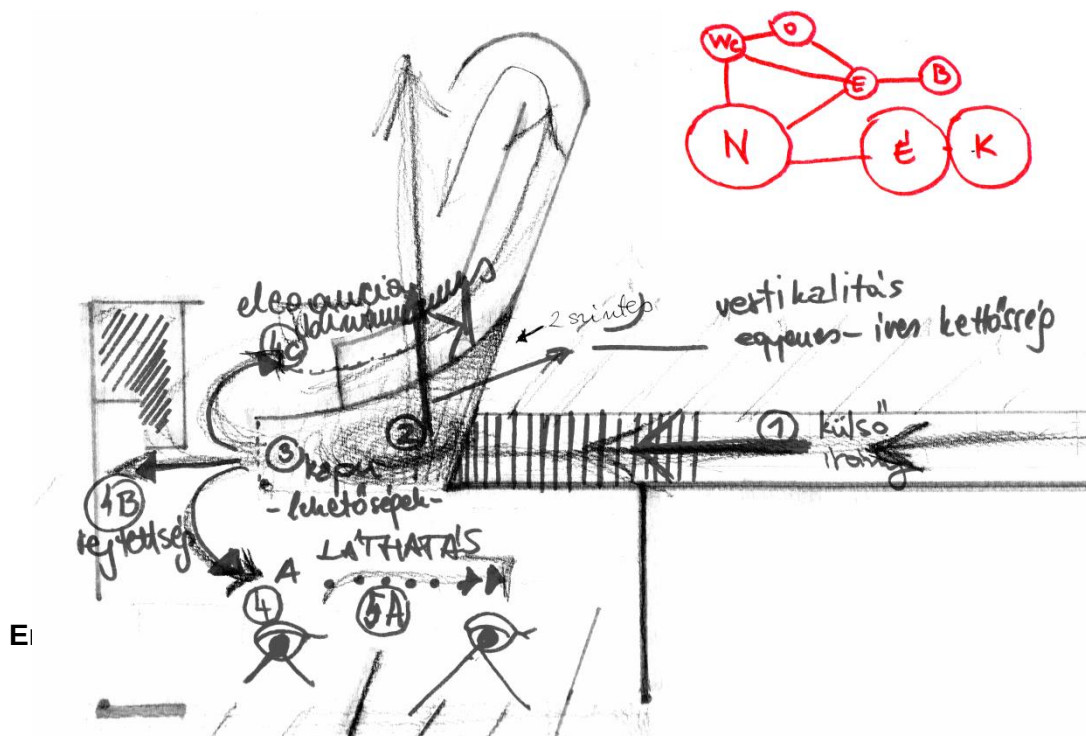

Ugyanakkor erre az irányra szerveztük a vertikális közlekedést, mely két módon történik. A ferde metszősíkhoz simuló íves rámpa egy finom kontrasztot alkot a merőleges tér-szervezéssel. A rámpán keresztül juthatunk a felső szintre. A másik lehetőség egy a szabadban álló fém lépcsősor, mely ugyanerre a ferde síkra szerveződött és a tetőkeretre juthatunk fel oly módon, hogy valamennyi szobához pihenőkkel kapcsolódik.

Térszervezés

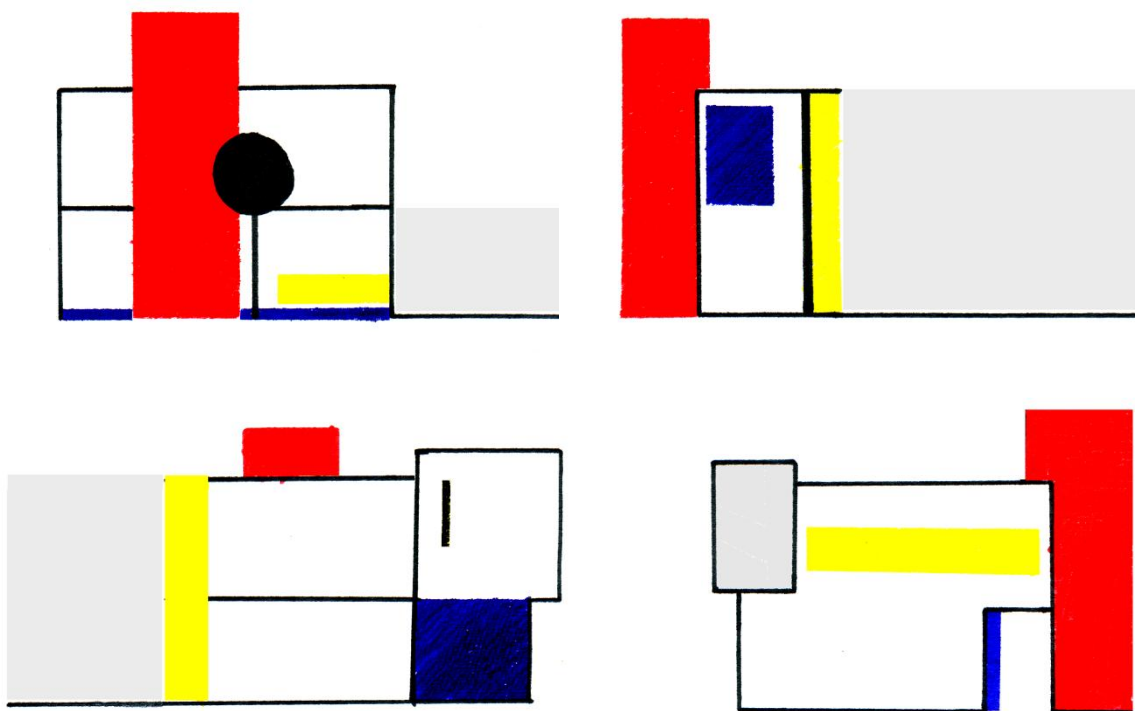
Földszint:

1. Az épület megközelítése egy hosszú nyersbeton falnyúlvány mellett történik, ezzel *irányt* mutatva a bejáráshoz. A fal elzárja a belátást a belső udvar felé.
2. A házba lépve egy impozáns, nagy volumenű előtérben találjuk magunkat, ahol a *vertikalitás* dominál. A nehéz fehér íves fal és a könnyed törékeny üvegfal egymásba simul.
3. Néhány lépés után egy szimbólumszerű piros oszlop és a fehér fal képezte *kapu* választásra készíti bennünket. Az egész földszint belátható, eldönthetjük merre haladunk tovább, nincs irányított mozgás.
- 4/a. Szakítunk az eddig megszokott „vendégek a hallba” szlogennel és a nappaliban fogadjuk őket, ahol az üvegfal elmosza a *határokat* természet és épített környezet között.
- 5/a. A korszakban bekövetkező technikai fejlődés hatással volt a konyhai felszerelések, berendezések modernizációjára. A használati tárgyak formai kialakítása is nagy hangsúlyt kapott. A ház attrakciója a modern konyha, mely erőteljes színvilágával hátat fordít a múltbeli konzervatizmussal. A konyha közvetlen kapcsolatot alkot az étkezőn keresztül a nappalival, bevezetve azt az újítást, hogy egy légtérben vannak. Csak a konyha – ebédlő térből látjuk a fát, ez a koncepcionális döntés azért történt, hogy a nappali helyiség hangulata a kilátás miatt eltérő legyen, egy másik világba érezzük magunkat, csupán néhány lépés megtételével.
- 4/b. Az illem helyiség egy rejtett tömb, ezáltal nem bontja meg az alaprajz tisztaságát illetve a tér folytonosságát.
- 4/c. A harmadik irány egy olvasóterbe vezet, melynek eleganciáját a finoman ívelő rámpa adja, mely nemcsak funkcionális szerepet tölt be, hanem térformáló és esztétikai értéke is van. A kék színű rámpa határozott vonalként jelenik meg a fehér falhoz simulva.

6. A rámpa vonalában illetve az emeleti érkező térben galéria került kialakításra. Kilátást biztosít a külső környezetre, rálátást a földszintre.
7. A fürdő blokk a földszinti illemhellyel egyvonalban lett tervezve, az újszerű, logikus alaprajzi formálást követve.
8. Kétszintes tér hasít bele a tömegbe, mely biztosítja a természetes megvilágítást, és a lelátást a bejáratra.
9. Az emeleti szobák a földszinttel ellentétben szalagablakkal vannak megvilágítva. Privát terasz tartozik minden szobához, mely jobb szellőzési lehetőséget, egészségesebb lakóklimát eredményez.
10. A természettől elvett területet a lapostetőn kialakított zöld környezettel kompenzáljuk, mely minden szobából megközelíthető.

A ház alaprajzi rendszere átlátható, letisztult. A térszövet határozza meg az épület tömegét, mely megőrizte szoborszerűségét. A házunkról alkotott elméleti metszeteket leképeztük síkgeometriai alakzatokká, az adott nézőpontból fontos funkciókat, tagolásokat, kapcsolatokat pedig színekkel láttuk el. Így nyert bizonyosságot az, hogy nemcsak az alaprajz, hanem a különböző nézetek is leképezhetők egy-egy néhány elemből álló modernista festményként.

BIBLIOGRÁFIAI HIVATKOZÁS

IDŐSZAKI KIADVÁNYOK (FOLYÓIRAT) CIKKEIRE

[4]http://www.ferences-sze.sulinet.hu/tartalom/t_kepzomuv/muvtori/XXszazad/xxszazad.html

[8] http://hu.wikipedia.org/wiki/Johannes_Ippen

KÖNYVRE

[1] COHEN, Jean-Louis: *Le Corbusier* – Bp.:Vince Kiadó, 2006 – ISBN 978 3 8228 5690 1

[2] DROSTE, Magdalena: *Bauhaus* – Bp.:Vince Kiadó, 2008 - ISBN 978-3-8365-0716-5

[5] SZABÓ Attila: *Művészettörténet vázlatokban* -2005- ISBN 963 9190 24 1

KÖNYV VAGY MONOGRÁFIA FEJEZETÉRE

[3] SZABÓ Attila: *Művészettörténet vázlatokban* -2005- p.160.

[6] GLANCEY, Jonathan: *A 20.század építésze* – Bp.: Glória Kiadó, 2001. – p.142.,152

[7] SZABÓ Attila: *Művészettörténet vázlatokban* -2005- p.161.

KÉPEK:

SAJÁT kézzel készített illusztrációk